

יעקב שרת / איש מיאדים גאון או מפלצת?

שלא היתה מילחמת ישראל; מילחמה יזומה שהזמינה יזומות-נגד; מילחמת כיבוש וסיפוח שנגמרה בנסיגת חרפה נואוס; מילחמה שהעניקה מירווח נשימה אבל רק עד להתפוצצות באהא, וקטעה סיכוי של הצטרפות השפעה חיובית של שנים נוספות ללא מילחמה; מילחמה שבאה לשנות מאזן כוחות שאינו ברישיונו — עדיין מונחת בחיקו כמין תינוק שאינו רוצה לגדול, תינוק אילם שאנו מנענעים אותו, מרקידים אותו על ברכיו, מטסים לדובב אותו, וחוזרים ושואלים את עצמנו בתיקווה מהולה בספקנות: גאון או מפלצת?

שרון לשילטון!

אין שום ספק. מדובר באישיות בלתי-רגילה. דמות כובשת, מלאת ביטחון-עצמי שופע. ועשיו, אחרי שדין הלך, חשבה שבעתיים. כל מילה, כל מחווה שלה, „עוברת“ ישר אליך, משפיעה ישירות, סוחפת. גם ברגע רציני וגם ברגע של המור. אין ספק. זוהי דמות משיכמה ומעלה, דמות שאי-אפשר להיות אדיש לפניה. איך אומרים אצלנו? דמות שכזאת אתה יכול להעריץ או לשנוא, אבל להתייחס אליה, אתה פשוט מוכרח, וזה הרבה מאוד בחיינו הישראליים.

לא, האישיות הזאת אינה נמושה. היא כה דינמית, כה בצענית, כה שלטת ומפקדת ומכוונת! היא אומרת שיהיה כך — וזה כך. היא אומרת לך בוא הנה אל תפחד — ואתה בא כמו בובלה! וכשהיא נוסעת לחו"ל — אותו דבר. התפעלות כללית! הליכה שני אחר קסמי האישיות המקינה כוח, סמכות, ביטחון!

פה ושם יש משהו שיטחי? זה לא חשוב. מה, עם ישראל לא שיטחי? פה ושם יש משהו וולגארי? זה לא חשוב. מה, עם ישראל לא וולגארי? העיקר שזו אישיות כריסמאטית.

ואני שואל אתכם: עד מתי נסבול טראישיות הזאת, ממתנה לפעמים דורות להופעתה, לא תיטול לעצמה את התפקיד המיועד לה מברייתה — התפקיד הראשון, העליון, המכריע: ראשות-הממשלה? כלום העם צריך לחכות שהיא שיות הזאת תיחלש, תזדקן, תתקמט, תתחרש, תתעורר ואבירי נהה תופר עד שיוכה ראותה עומדת בראשו? חס וחלילה.

אזרחים בעד שרון * צפורי-נפש

של חולי-הנפש * רוח קדש המרחפת

ייעשה הצדק עכשיו. מייד! בזה אני מכריז על הקמת ארגון הרעננה כל-כך, החזקה כל-כך, המבטיחה כל-כך, שאומה אב"ש: אזרחים בעד שרון. סיסמתנו: שרון לשילטון! שרון לשילטון! שרון לשילטון! הן אתה שם, אריק, מה אתה קופץ? מה אתה עושה רושם? מי חשב עליך? זה, עשה דרך לשרלה!

עידן ערי מיקלט

עלה התאנה של „החרם“ הוואגרי, שהתחיל להתייבש כלשהו באחרונה עד שהוא מאיים לנשור מדי רגע, מוציא מכליהם את חובבי המוסיקה האידיאולוגית בישראל, אשר כמעט מוכר, הפוסח על הסעיפים בין הגיון צולע ורגש סלקטיבי, גולש כמיטב המסורת הישראלית לאלימות. זורקי אבני-שאבאעס, הקוזקים של יוס-כיפור האוסרים עם שלם בבית (עם הקלפים והוודאו), לוחמי העצמות היבשות בעיר-דוד, מוקוני „לעצור-את-הנסיגה“ בסיני „כולים“ להתברך במיעוט-שלתטי נוסף המתענה ברוב המסורבל, הנתרע ממלך, מות ומוות, ויבלד שיהיה שקט — על מנת לשלם אחר-כך שבעתיים בכתמים ששום כניסה לאומית לא תסלקם מריקמת החברה הישראלית.

עכשיו לא נותר אלא שמשוגעי כל הארץ ינאחדו אף הם לקבוצת-לחץ מיעוטית, אשר תצא מדלתה לפי דרכה ותדרוש מה שגורש באיום ישראלי מקובל, כי מדובר בציפורי-נפש מורשעות עמוק בנבכי חולי-הנפש, עד שפשוט אי-אפשר לוותר עליהן, ומי שלא היה בבית-משוגעים לא מסוגל להבין במלך, ולכן על הרוב להתחשב, כי סוף-סוף הלא הרוב שפוי, כלימר לא קנאי ולא קיצוני אלא מבין וסובלני, ולכן מה קושי עומד לפניו לוותר למשוגעיקנאים-בלתי-סובלנים? לפי ההגיון המשוער הזה (ומקורטיה בחסדי טרוריסטים) מתפרקים השמויים שלנו מנשק ומתכופים שוב ושוב לפני השוליים המטורפים, שהם גם שוליים טורפים, עד שמרוב שוליים שבאלה לא נראה עוד מעט את הגוף. התיקווה להתעוררות הציבור הסובלני לפעולה ממשית נגד טפילי הקנאות למינה מתקזזת על-ידי ירידתם של הנואשים מן הסיכוי לקיים בישראל חברה נאורה. ובצד ירידה אני חוזה נהירה גוברת והולכת למגורי ההתנשאות הבריכתיים, הקרויים קיבוצים ומהווים יותר ויותר איי שפיות רוחנית ועמל ועיל ריווחי. אפשר שלא רחוק היום, שאיוראובי יהיה בו למי שלב תהיה לו פרוטקציה לקבלת מיקלט באחד מן האיים התיבותיים האלה.

לא אחת טענתי, כי מבין כל המילחמות, המילחמה השניה שלנו, מילחמת 1956, מילחמת קנונית „קדש“, היא אם כל המילחמות הבאות, יותר משהיתה מילחמת 1948. ולא רק אם כל המילחמות הבאות, אלא גרוע עוד יותר, אם תחלוני החמורים ביותר. מדוע? מפני שמצד אחד היא הציגה את ישראל כלפי העולם הערבי כמתכננת ומבצעת נגדו אלימות ותוקפנות בקנה-מידה רבתי, תוך הפגנת רצון מובהק להתפשט ולהוסיף שטחים על אלה שברשותה, ומצד אחר היא העלתה את הצבאית לערך עליון בחיינו.

שאלו מילחמה זו פרובלמטית מכל-תוכי העובדה, ששוב ושוב חוזרים אצלנו רבים וטובים להוכיח את צידקתה. אין במילחמת ישראל שום מילחמה אחרת, שהפרצתה מעיקה כל-כך על המצפון הישראלי, שכן בעוד שניתן להוכיח, לדעתי, כי מילחמת 1956 אינה מתחייבת ממילחמת 1948, ניתן גם ניתן להוכיח, לפי דעתי, כי מילחמת 1956 הולידה את 1967, וכלום צריך להוכיח כי 1967 הולידה את 1970 ו-1973? האחרון במצדדי מילחמת 1956 הוא מאיר עמית, מי שכראש אגף-המבצעים של הרמטכ"ל משה דיין, היה מראשי מתכנניה של מילחמה זו. במאמר מעניין ביותר שפרסם ב„מעריב“ (המשה דיין ומערכת קדש, 19.10.81), אין כל פלא, שהוא מכריז לא פחות ולא יותר: „ישראל נראית היום אחרת, אולי משום שרוח קדש אינה מרחפת בינינו יותר!“ סתם המתכנן בצל משה דיין ולא פירש: לאיזו רוח הוא מתכוון? לרוח הקודש של מילחמות-מנע נוסח יקפוץ-ליכל-העולם (ולא קפץ!)? לרוח שיות-הפעולה עם גורמים כולו-אליסטיים שוקעים? לרוח כיבוש שטחים והקמת „מל-כוח ישראל השלישית“? לסתם לוחמות לשמה? לאיזו רוח? אולי ליעות רוח של נעורים מתפרצים קדימה, אבל לאו דווקא בקדימה.

אבל במאמר המעניין — שדרך אגב, משה דיין משחק בו תפקיד קטן מאוד חרף שמו (של המאמר) — קובע מאיר עמית כי למילחמת 1956 היו שלוש מטרות מובהקות: לחטל את פעילות הפיזיאון (המחבלים); להבטיח את חופש השיט הישראלי במיצרי טיראן; לשפר את מאזן הכוחות הצבאי שהתחיל להתערער. ובכן, הרי לנו עדות ממקור אמין וראשון, שמילחמת 1956 לא באה להסכל סכנה מיידית של פתיחה במילחמה נגדנו, שהיא היא הצדקה היחידה למילחמת מעל! דרגת האלימות המילחמתית שהפגינה ישראל במילחמת 1956 לא עמדה, איפוא, בשום יחס לזו של האוייב שנגדו יצאה

ההילחם, ולימים היה הדבר בעוכריה, כי משנכונינו בצוונים של 1956 שבנו על הרוחתים ב-1973 — והיכינו כמו אידו-טים להמלומה.

לענין הקוניה מקדיש מאיר עמית 11 מלים: „יתכן מאוד, שבלעדי השילוב הבריטי-צרפתי לא היה קדש מתקיים בכלל, חבל, מפני שבקוניה הכל התחיל! היום אין שום ספק, שאפילו היו לישראל רעיונות ותכנונים, היוזמה למי-חמת 1956 היתה היצונית. כתם בל יימחה. ובטגנון עמית: „רוח קדש המרחפת.“

אבל לא זה העיקר. העיקר הוא חשבון הרווח וההפסד שעושה מאיר עמית לגבי תוצאות מילחמת 1956.

החשבון של מאיר עמית מראה, שהישגי המילחמה עלו שבעתיים על מימצאה השליליים. אולי זה נכון ואולי לא. הצרה שאיננו יכולים לצאת את המערכת ולדון בשאלה זו אובייקטיבית, שכן אנו עצמנו מוצר של המערכת, ומילחמת 1956 טבועה בנו ללא הפרד. אין שום אפשרות לברר מה היה אילמלא נעתרו בן-גוריון, דיין ופרס לצרפתים ולבריטים. אפשר לקבוע שהכל היה אחרת, כמובן, אבל מה אחרת? איך אחרת? במצב זה אין לך מלאכה קלה מהוצאת הצימוקים מהעוזה, כלומר מלהיות כל מיני התפתחויות חיוביות שהיו בשנים שלאחר 1956 במילחמת 1956, כאילו אילמלא 1956 הכל היה שלילי.

אני טוען שלא דווקא. אילמלא מילחמת 1956 היתה משתלשלת התפתחות אחרת, וגם בה היה ניתן למצוא חיוב ושליה, ומדרך הטבע, המצדיק תמיד את היש, אפשר מאוד שהיה נמצא חיוב רב מן השליה, ביחוד אם את הבדיקה היה מבצע משהו מהמעורבים ישירות בעשייה, כשם שמאיר עמית היה מעורב בעשיית מילחמת 1956. יתר על כן, אם שלוש המטרות שמציג מאיר עמית כסיבות צאתה של ישראל למילחמה הן הן המטרות, יש מקום לשאל היום שתי שאלות: (א) באיזו מידה שלוש-מטרות אלה מובטחות היום? (ב) באיזו מידה הישגים שמונה מאיר עמית בתוצאות מילחמת 1956 אינם אלא פרי חוכמה שלאחר מעשה, עשה שהתוצאות השליליות לא היו פרי חוכמה שכזאת אלא פרי צפיה קדימה (אם כי לא אצל מאיר עמית ומשה דיין).

ואף על פי כן, העובדה שבני-אדם נדרשים במיקרים מסוימים לחישוב „אילו“ יותר מאשר במיקרים אחרים אומרת דרשני, כשם שתחורה הבלתי-נלאית להצדקת מעשה מסויים ותירוצו מחשידה אותו יותר ויותר, לא פחות ופחות. מתנתם של בן-גוריון ודיין (ופרס ועמית וכל השאר) למדינת ישראל הצעירה והמתגבשת בדמות מילחמת 1956 — מילחמת מען שלא היתה מילחמת מען; מילחמת ישראל

(המשך מעמוד 55)
והסגרתו לצרפת מישראל מתעכבת כבר מזה כארבע שנים. אך על שאלה זו השיב העד בשליה: „לא תיכנונו את חטיפתו של פלאטו“. טען.
אם היה זה מביך למנהל-החברה הצרפתי להגלות כמתכנן חטיפת בינגלאומי-יות, הרי ששאלותיו של לאלו אילצוהו להודות גם בעבירה על החוק הצרפתי. הוא סיפר כי פלאטו-שרון מעולם לא היה בעל-מניות גלוי אף באחת מהחברות הללו. הוא לא חתם באופן אישי על שום מיסמך, ופעל רק דרך אנשים ששיתפו פעולה איתו. את 15 מיליון הדולר, כספי-ההלוואה, קיבל מאדם בשם רובוטייה. ש היה פקיד באחת החברות שלו. אולם עיסקה זו, שהיתה בלתי-כשרה, נעשתה במוזמן, וללא קבלות. „אם העיסקה נעשתה ללא קבלות, וכל מה שידוע עליה הוא מעדותו של רובוטייה“ שאל לאלו, מניין לנו שהכסף לא נותר בכיסו של רובור-טייה? כיצד נוכל לדעת כי אומנם הגיע לפלאטו-שרון?
העד השיב כי רובוטייה היה עובד של פלאטו, ומכיוון שלא פוטר ממישרתו, סימן שהיה פקיד מהימן.

200 אלף פראנקים בכיס!

אך נשאל העד אם הוא עצמו לא עשה פעם עיסקה במוזמים. ללא קבלות, בסכום-כסף גדול, העולה על המותר

כונס-נכסים חורש גם לפיל הלבן

לפי החוק הצרפתי לעיסקות במוזמן. לאקר מ. שהיה עד אז חייכני ומנומס. הרצין לפתע. אחרי שאלות נוספות הודה לאקומב כי שילם סכום של 300 אלף פראנקים צרפתיים לאדם בשם ז'ורז' מתיאו. הוא שילם לו סכום זה כדי לפנותו מחלקת אדמה ורשלים לו במוזמן, וללא קבלה. אז שאל אותו או: „שמעתי אומרים, מר לאקומב, כי בעצם היה סכום העיסקה 500 אלף פראנק, ואילו 200 אלף השארת ב-כיסך. ומכיוון שהעיסקה היתה ללא קבלות ובמוזמן, כיצד תוכל להוכיח שאין הדבר נכון?“ מבוכתו של העד היתה הפעם ניכרת לעין. והקהל באולם חייך ב-הבנה.

כאשר עוב לאלו את ענייניו של לאקר מ. ועבר לשאלות בעניין חברות ישראל-יות שאותן תובעת החברה הצרפתית. גר אה היה כי לאקומב חזר לשלוות-נפשו ה-רגילה. אולם לא לזמן רב. הוא הצהיר שבבועה כי החברות שהוא תובע אותן לדין נוסדו. ניזמו והופעלו על-ידי פלאטו-שרון, ודרש כי ימונה גם להן כונס-גכ-סים. אחת החברות הללו היא חברת התח-נה המרכזית בתל-אביב.
„האם היה פלאטו-שרון המקים, היום והמתכנן של חברת התחנה המרכזית?“ שאל לאלו. אפילו השופט חייך למשמע השאלה. שכן התחנה המרכזית, הפיל הלבן של תל-אביב, הוקמה על-ידי אגד, סולל-בלה ופילץ שנים אחדות לפני שפלאטו-עלה לישראל. אילנה ארון